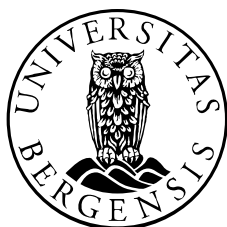

Fakultetenes og Universitetsmuseets forskningsmeldinger 2015

**Forskningsadministrativ avdeling
Mai 2016**

UNIVERSITETET I BERGEN
Det humanistiske fakultet

FORSKNINGSMELDINGEN 2015

OPPFØLGING AV PRIORITERINGER OMTALT I FORSKNINGSMELDING FOR 2014 OG PLANER OG PRIORITERINGER FOR 2016

Fakultetet vil ha en ledende rolle i UiBs middelalderklynge. Fakultetet skal arbeide med etableringen av klyngen i 2016. Satsingen på middelalderstudier skal involvere mange fagmiljøer. Fakultetet har startet et strategisk arbeid med å profilere dette feltet blant annet ved å arrangere en større internasjonal tverrfaglig konferanse i november 2015.

Fakultetet fortsetter arbeidet for å styrke HF-forskningens deltakelse i andre av UiBs fellessatsinger, deriblant humanistisk forskning rettet mot helsefagene. Fakultetet vil arbeide for å styrke tverrfaglig forskningssamarbeid på tvers av disiplin- institutt- og fakultetsgrenser.

PRIORITERT FORSKNINGSSAMARBEID MED ANDRE FORSKNINGSinSTITUSJONER SAMT SAMFUNNS- OG NÆRINGS LIV - LOKALT, NASJONALT OG INTERNASJONALT

Fakultetet har som mål at fagmiljøene skal hevde seg internasjonalt og samarbeide med anerkjente forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Alle instituttene rapporterer om omfattende samarbeid med forskningsinstitusjoner i inn- og utland. Det er et godt samarbeid med andre fakulteter ved UiB, andre universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. En middelalderklynge vil åpne for et tettere samspill med regionen, skolene og museumssektoren, og også for en tverrfaglig og tverrfakultær videreutvikling av forskningsmiljøene ved Universitetet i Bergen. Fakultetet vil også arbeide for å bidra solid inn i UiBs satsingsområder.

ARBEID FOR Å STYRKE FORSKNINGSLEDELSE, ORGANISERING OG STRATEGISK PLANLEGGING

Enhetene arbeider med å utvikle forskergruppestrukturen, også med tanke på å utvikle eksterntfinansierte prosjekter. Enhetene ved fakultetet bruker medarbeidersamtalene og andre kanaler til aktivt å oppfordre forskere med særlig erfaring og kompetanse til å ta lederskap gjennom opprettelse og videreutvikling av forskergrupper og utvikling av større eksterntfinansierte prosjekter. Fakultetets forskningsrådgivere har etablert et kontaktorgan med ansvar for å samordne informasjon og støtte til forskerne. Fakultetets BOA-gruppe, som ble opprettet i 2015, fungerer godt.

TVERRFAGLIGE OG FLERFAGLIGE INITIATIV OG SATSINGER (PÅGÅENDE OG PLANLAGTE), SAMT OPPFØLGING AV FAGEVALUERINGER FRA 2014

Forskningen ved Det humanistiske fakultet er både disiplinorientert og flerfaglig og inngår også i ulike tverrfaglige initiativer. Fagmiljøenes evne til samarbeid på tvers av disiplingrenser er en viktig faktor i utviklingen av prosjekter som kan oppnå eksternt finansiering. Fakultetet fortsetter arbeidet for å styrke den humanistiske forskningens deltakelse i andre av UiBs fellessatsinger. Humanistisk forskning rettet mot helsefagene og medisin er et vekstområde internasjonalt og i sterk utvikling i flere av fakultetets fagmiljøer. Fakultetet vil arbeide for at større og tverrfaglige forskergrupper og forskernetverk opprettes, også på tvers av institutt- og fakultetsgrenser. Ved hjelp av blant annet fakultetets tverrfakultære sentre SKOK og SVT bidrar fakultetet aktivt til å styrke kvaliteten i forskningen ved UiB gjennom å utvikle og integrere etiske, globale og kjønnsperspektiver.

Det var ingen fagevalueringer i 2015. Forskningsrådet startet arbeidet med en nasjonal evaluering av all humanistisk forskning i Norge, som skal gjennomføres i perioden 2015-2017.

PRIORITERTE INVESTERINGER I FORSKNINGSinFRAS TRUKTUR (OPPGRADERINGER/NYINVESTINGER) OG TILTAK FOR OPTIMALISERT UTNYTTELSE OG TILGJENGELIGGJØRING AV INFRASTRUKTURER FOR INTERNE OG EKSTERNE BRUKERE

Arkiver og samlinger er viktige forskningsressurser for HF. Flere av fakultetets institutter har ansvar for unike forskningsarkiver og samlinger og trenger ressurser til vedlikehold, kuratering, tilvekst, digitalisering og teknisk drift. LLE tok i 2014 i samråd med fakultets- og universitetsledelsen initiativ for å lokalisere Språksamlingene og Norsk Ordbok til instituttet. UiB overtar språksamlingene fra UiO i 2016 på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. LLE har

i den forbindelse meldt inn behov for større investeringer i maskinvare, programvare og lisenser. Fakultetet har nå opprettet et særskilt utvalg for arkiver og samlinger, og vil i 2016 bidra aktivt i UiBs infrastrukturutvalg og samarbeide med Universitetsbiblioteket om digitalisering og tilgjengeliggjøring av alle HFs arkiver og samlinger. Det ble i 2015 etablert et tørrlaboratorium for forskning og undervisning i det arkeologiske fagmiljøet.

ARBEID FOR MOBILISERING OG ØKT DELTAKELSE I HORIZON 2020 OG ANNEN EKSTERN FINANSIERT VIRKSOMHET

Fakultetet arbeider systematisk for å motivere søkere til mobilitetsprogrammet Marie Skodowska-Curie actions og andre deler av Horizon 2020. For å stimulere til gode søknader til Forskningsrådet og Horizon 2020 gir fakultetet støtte til søknadsprosesser og koordineringsarbeid i samarbeid med Forskningsadministrativ avdeling. Fakultetet i samarbeid med enhetene skal legge til rette for å videreutvikle og stimulere lovende forskningsmiljøer som bidrar til internasjonal og nasjonal fagutvikling. Fakultetet har som målsetting å få minst ett Senter for fremragende forskning og flere større prosjekter finansiert av EU-midler og andre eksterne kilder.

TILTAK SOM KAN STYRKE PUBLISERINGEN, SÆRLIG PÅ NIVÅ 2

Publiseringstallene for 2015 er foreløpig ikke kjente, men i 2014 genererte fakultetet 19,1 % av totalt antall publikasjonspoeng ved UiB og 22 % av publikasjonspoengene på nivå 2. AHKR og LLE stod til sammen for i overkant av 63 % av publikasjonspoengene ved fakultetet. Det er naturligvis variasjon fra år til år i omfanget av publisering totalt og på nivå 2. Fakultetet ser det som viktig å motivere til publisering på høyt nivå, men det er også viktig å ta hensyn til at forskning må publiseres i de fora og den sammenhengen de passer best inn i, i samsvar med den humanistiske forskningens brede samfunnsoppdrag. Enhetene fremhever at forskerne må legge vekt på kvalitet, format og gjennomslag i sin publiseringsstrategi. Det er en utfordring at publiseringsproduktiviteten er skjevt fordelt i den vitenskapelige staben ved fakultetet. Flere av enhetene rapporterer at de har lokale incentivordninger for å stimulere til publisering, særlig på nivå 2. Økt fokus på registrering av publikasjoner i CRISTIN og instituttens godkjenningsrolle har bidratt til å styrke eierskapet til prosessen rundt publisering.

Forskningsmelding for 2015

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Til behandling i fakultetsstyret 28. april 2016

1. Innledning

Instituttene tildeles rammebudsjetter gjennom fakultetets budsjettmodell, og faglig prioritering skjer i hovedsak ved det enkelte institutt. Instituttene meldinger finnes i ePhorte, sak 2016/01000. Fakultetet avsetter forskningsstrategiske ressurser til egenandeler og satsingsområder, vanligst i form av stipendiat- og postdokortildelinger, samt en avsetning til mellomstor infrastruktur. Nyvinninger innen naturvitenskap fordrer i økende grad beregninger, simuleringer og utvikling av ny teknologi. Tilgang til større infrastruktur som fartøy gir oss faglig komparative fordeler, og bidrar erfaringsmessig til sterkere rekruttering. Samtidig har kostnadsutviklingen knyttet til større infrastruktur og økte HMS-krav ført til en krevende økonomi for naturvitenskapelige fag. Fakultetet har vedtatt en offensiv strategi for 2016-2022, hvor vekst i eksternfinansiering er et viktig mål. Våre overordnede profilområder er marin, klima og energi, alle tett knyttet til globale samfunnsutfordringer. Innen alle disse har vi omfattende BOA, med potensial for ytterligere vekst.

2. Oppfølging av prioriteringer fra forskningsmeldingen for 2015 og planer for 2016

Arbeid med SFF søknader har vært prioritert i 2015, med intern skissefrist, dagsmøte med presentasjoner av skissene, og en intern ekspertgruppe som har gitt innspill til skissene. Vi sendte 10 skisser hvorav en har gått videre til full søknad. I 2015 fikk vi tildelt viktig infrastruktur fra Forskningsrådet, EPOS¹ og FARLAB² og søker om ny nasjonal infrastruktur våren 2016. Fakultetet er vertskap for FME GeoS³ søknad og er i partner i tre andre søknader. FME-tildeling blir avgjort i mai.

3. Prioritert eksternt forskningssamarbeid

Klyngesamarbeid har høy prioritet innen profilområdene. Fakultetet fikk i 2015 innvilget tre INTPART søknader som alle vil styrke internasjonalt forskningssamarbeid. Fakultetet arbeider for samlokalisering av flere marine miljøer på Marineholmen og er sentral i arbeidet med Havbyen Bergen og konseptvalgutredningen om marin samlokalisering. Videreutvikling av infrastruktur som forskningsfartøy, feltstasjoner og laboratorier sammen med samarbeidspartnere er avgjørende for Bergen som marin forskningsby. Innen klima er det et tett samarbeid i regionen, med et klimaforskningsmiljø i verdensklasse med stor prosjektaktivitet, også i polare områder. Innen energi er det etablert et samarbeid gjennom Science City Bergen om tiltak for å styrke forskning, utdanning, nyskaping og teknologiutvikling. Samarbeidet har høy prioritet, og vi arbeider for et nytt energi- og teknologibygget (Entek-bygget) med laboratorier, inkubatorfasiliteter og møteplasser. EnergiLab er i 2016 etablert ved GFI som en tverrfaglig møteplass for energiforskere og studenter ved UiB og våre samarbeidsinstitusjoner i regionen, der formålet er å bidra til samarbeid om forskning, utdanning og innovasjon. UiB har avtaler med Statoil (Akademiaavtalen) og BKK som bidrar til aktiviteter innen hele bredden av vår energiforskning. Fakultetet prioriterer målrettet arbeid med større søknader som SFF, SFI og FME. Vi er i gang med kartlegging av mulige SFI-initiativ og har dialog med instituttsektoren (CMR, Uni Research og HI) samt næringslivsklyngene (GCE Subsea, NCE Seafood Innovation og NCE Maritime Clean Tech) og BTO. Dette skjer i tett dialog med FA og det planlegges oppfølging av utvalgte fagmiljø frem mot forventet skissefrist høsten 2017. Medisinsk teknologi og etablering av et partikkelterapisenter ved HUS er sentralt i samarbeidet mot MOF og HUS. PET-senteret innebærer samarbeid innen kjemi, avbildning og medisin, og et senter for medisinsk visualisering er i ferd med å etableres. Bioinformatikk er et viktig samarbeidsområde mot MOF og vi arbeider sammen for en betydelig styrkning av CBU. CBU har også en viktig rolle som nasjonal node for ELIXIR og som

¹ European Plate Observing System (EPOS)-Norway

² Facility for Advanced isotope Research (FARLAB)

³ Centre for Geothermal Energy Solutions

koordinator for noden «Competence & Infrastructure» i det nasjonale prosjektet Digitalt Liv. Etablering av NMR plattformen vil, sammen med CBU, bidra til å styrke vår satsning innen livsvitenskap.

4. Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Vi har årlige strategisamlinger for samkjøring mellom bl.a. fakultetsstyret og fakultetets ledergruppe. I 2013-2015 har vi arrangert lederutviklingsprogram for forskningsledere for styrket forskningsledelse, kulturbygging og økt kontakt på tvers av instituttene. Vi har gjennomgått våre administrative funksjoner, og sentralisert personaladministrasjonen fra 2016. Målet har bl.a. vært å frigjøre ressurser til andre strategisk viktige administrative områder (kommunikasjon, forskningsadministrasjon og økonomistøtte).

5. Tverrfaglige initiativ og satsinger og oppfølging av fagevalueringer

I tillegg til profilområdene har fakultetet følgende strategiske utviklingsområder: (i) molekylær livsvitenskap, inkludert bioinformatikk, (ii) teknologi, inkludert IKT og medisinsk teknologi, (iii) nanovitenskap og (iv) lærerutdanning og fagdidaktikk. Innen marin bioprospektering ser vi gryende tverrfaglig samarbeid, blant annet gjennom SFF-en Senter for geobiologi (CGB). CGB har omfattende dypmarin aktivitet, kompetanse og infrastruktur. Denne videreføres gjennom det etablerte Senter for dypmarin forskning som nå er til evaluering som et senter hos KGJ-stiftelsen. Vi samarbeider med Simula Research Laboratory om datasikkerhet og har etablert simula@uib. Et fremtidig teknologibygg vil spille en nøkkelrolle for teknologiutvikling ved fakultetet og i hele regionen. Fakultetet arbeider også for tettere samarbeid med HiB. I 2015 ble det gjennomført en nasjonal evaluering av teknologifag, der Institutt for fysikk og teknologi deltok innen målevitenskap, akustikk og prosess- og petroleumsteknologi, og som vil bli brukt aktivt til utviklingen av instituttet.

6. Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Instituttene har vedvarende oppmerksomhet på publisering da artikler publisert i anerkjente internasjonale tidsskrift er et kvalitetsstempel som også øker konkurranseevnen om eksterne midler.

7. Arbeid for økt deltakelse i Horizon2020 og annen eksternt finansiert forskning

Vi har som mål å øke BOA generelt for å realisere faglige strategier, og det er et uttalt mål å øke EU-andelen spesielt. Fakultetet har en seniorrådgiver, og lønner i tillegg en rådgiverstilling ved FA. Sammen med forskningsrådgiverne ved instituttene utgjør disse et nettverk for forskningsadministratorer. Nettverket har medlemmer fra alle institutt og skal kunne støtte også de instituttene som ikke har egne forskningsadministrative ressurser. Samarbeidet med det sentrale BOA teamet vil bli viktig for den videre utviklingen av BOA støtten ved fakultetet. Det avholdes informasjonsmøter om ulike deler av Horisont 2020 ved instituttene i samarbeid med rådgivere ved FA. Etableringen av sentrale LCP'er har vært positivt for mobiliseringsarbeidet. Deltakelse i europeiske forsknings- og teknologinettverk er viktig og fakultetet er bl.a. medlem i EERA Joint Program innen geotermi.

8. Prioriterte investeringer i forskningsinfrastruktur

Fakultetet er vertskap for en rekke nasjonale infrastrukturer, flere av dem også tilknyttet ESFRI Ved instituttene foregår det et vedvarende arbeid for å holde forskningsinfrastrukturen oppdatert. Infrastruktur er kostbart og vi har stor oppmerksomhet på etablering av leiesteder og kjernefasiliteter.

Forskningsmelding 2015 – Det medisinsk-odontologiske fakultet

Det medisinsk-odontologiske fakultet vedtok i 2014 rullering av strategiplan og nye handlingsplaner for 2014-16. Fakultetet har i 2015 arbeidet etter disse handlingsplanene. Plandokumentene er tilgjengelige på <http://www.uib.no/mofa/65039/strategi>.

Oppfølginger av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.

Prioriterte områder i 2014 var økt antall og kvalitet på søknader til eksterne finansieringskilder, satsing på forskningsinfrastruktur, strategisk rekruttering, internasjonalt samarbeid og kvalitet i publisering. Det jobbes langsiktig med alle disse områdene, og arbeidet har fortsatt i 2015 og vil fortsette i 2016. En annen prioritering i 2016 vil være å bidra til at internkontrollsystemet for prosjekter som omhandler personopplysninger på UiB blir ferdigstilt og tatt i bruk.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Fakultetet har mange samarbeidspartnere, og prioriterer deltakelse i store forskningsprogram med lokal, nasjonal og internasjonal deltakelse. Fakultetet stimulerer til dette gjennom egenandeler og målrettet prioritering av forskningsrådgiving.

Lokalt samarbeider fakultetet særlig tett med Helse Bergen, kommunehelsetjenesten og den offentlige tannhelsetjenesten. Samarbeid om felles infrastruktur nasjonalt og lokalt, bidrar også til økt forskningssamarbeid, og her er andre fakulteter ved UiB, helseforetak, UiO, NTNU, UiT og Folkehelseinstituttet særlig viktige. I tillegg har fakultetet sterke tradisjoner for samarbeid nasjonalt og internasjonalt. Samarbeidet med lav- og mellominntektsland står sterkt, særlig på Institutt for klinisk odontologi og Institutt for global helse og samfunnsmedisin.

Flere institutt melder at de aktivt oppfordrer til å bruke ordningene for utenlandsopphold og forskningstermin for å hente inn ny kompetanse og knytte kontakt med gode internasjonale samarbeidspartnere.

De to SFF-ene som er koordinert ved fakultetet, Centre for Intervention Science in Maternal and Child Health (CISMAC) og Centre for Cancer Biomarkers (CCBIO), har begge en rekke partnere i inn- og utland, og samarbeidet med disse er godt og tett. CCBIO ansetter nå adjungerte professorer fra utenlandske toppinstitusjoner for å styrke samarbeidet, og CISMAC har etablert en rekke store prosjekter med partnere i lav- og mellominntektsland.

Fakultetet har særlig strategisk fokus på å styrke innovasjon i forskningen. Samarbeidet med BTO er styrket, og fakultetet har et økende antall nærings-ph.d.-kandidater. Det jobbes også med å etablere samarbeid med industripartnere som kan være med på søknader om eksterne midler, blant annet Horizon2020.

Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging.

Instituttene jobber med å styrke forskergruppedelingen gjennom strategiseminar og jevnlig strategiske drøftinger med ledergruppen. Mer strukturert prosjektadministrasjon og bedre verktøy for økonomistyring inngår også i dette arbeidet. Der dette ikke allerede er realisert, er det også et mål at alle forskere skal være knyttet til en forskergruppe, eventuelt at de minste forskergruppene skal inngå i større forskergrupper. Flere institutter melder også at de i løpet av året vil utarbeide ny strategiplan for forskning.

Fakultetet vil i 2016 etablere et postdoktorprogram med tema som forskningsledelse, forskningsetikk, forskning i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv, innovasjon, kommunikasjon, karriereplanlegging mv.

Fakultetet har de siste årene bidratt inn i UiBs arbeid med internkontrollsystemet for prosjekter som omhandler personopplysninger, og har blant annet vært pilot for SAFE, en terminalserver med to-trinns påloggingssystem. All lagring skjer på serveren, og alle programmer er installert her. Man kan logge seg på hvor som helst, så lenge det er internetttilgang. Dette er en sikker serverløsning som egner seg godt for store prosjekter med forskere fra flere ulike institusjoner. Arbeidet for å få på plass en forskningsserver ved UiB fortsetter i 2016.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte), samt oppfølging av fagevalueringer fra 2014.

Alle institutter deltar i tverrfaglige satsinger. Fagmiljøer ved fakultetet koordinerer SFF-ene CISMAT og CCBIO, og er partnere i NORMENT. Blant de andre tverr- og flerfaglige satsingene er Senter for internasjonal helse, Broegelmanns forskningslaboratorium, fakultetets Jebsen-sentre, nasjonale kompetansesentre, ERC-prosjekt, Senter for alders- og sykehjemsmedisin og visualiseringsklyngen MedViz. Det etableres nå et senter for ernæring, og her er det kommet signaler om ekstern finansiering som kan styrke denne satsingen.

Prioriterte investeringer i forskningsinfrastruktur (oppgraderinger/nyinvesteringer) og tiltak for optimalisert utnyttelse og tilgjengeliggjøring av infrastrukturer for interne og eksterne brukere

Fakultetet har over flere år organisert sine fellesressurser for infrastruktur som egne kjernefasiliteter, som er plassert på og administrert av instituttene, men tilgjengelige for eksterne brukere. De fleste plattformene har system for bestilling og brukerbetaling, og det rapporteres om økning i bruken av fasilitetene. Det er behov for et felles booking- og betalingssystem som sikrer effektiv drift. Ved UiB arbeides det med å realisere et anbudsprosjekt for å velge ut system. Fakultetet har mye tung infrastruktur i kjernefasilitetene som jevnlig må oppgraderes eller skiftes ut. I 2015 søkte blant annet MIC-plattformen om og fikk innvilget et nytt konfokalmikroskop fra NFR, og PROBE anskaffet et nytt massespektrometer. Flowcytometri-plattformen fikk bevilget midler fra BFS til et nytt CyTOF massecytometer for enkeltcelleanalyse i 2015, og genomikk-plattformen fikk gjennom søknad til NFR bevilget midler et nytt instrument som kan benyttes blant annet til helgenomsekvensering.

Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon2020 og annen ekstern finansiert virksomhet

Fakultetet har i flere år jobbet strategisk og målrettet for å øke søknadsaktiviteten til eksterne kilder. Dette har resultert i høy søknadsaktivitet, både til NFR, Samarbeidsorganet, EU, forskningsstiftelsene og andre eksterne finansieringskilder. Fakultetet har to egne forskningsrådgiverstillinger, men bare en av disse har vært besatt i 2015. Tilsetting i den andre stillingen er planlagt våren 2016, en kapasitetsøkning som vil stimulere til ytterligere aktivitet. Forskningsrådgiverne arbeider direkte med forskerne for å mobilisere til økt søknadsaktivitet og kvalitet på de søknadene som sendes, og tilbakemeldingene fra instituttene er at dette tiltaket virker. Fakultetet organiserer felles oppfølging når det er søknader til større prosjektutlysninger som SFF, SFI, SFU, Jebsen etc. Flere institutter har også etablert gode interne rutiner for søknadsprosessene, inkludert rådgivning og budsjettering.

Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Det arbeides mye med bevissthet rundt publiseringskanaler på instituttene, og økt forskermobilitet og internasjonalisering er med på å tilrettelegge for flere og bedre publikasjoner. Publiseringslister legges nå ut i instituttens nyhetsbrev, her kommer også nivåuttelling fram. Noen institutter bruker publisering som et kriterium for tildeling av driftsmidler til forskergruppene, andre ønsker økt fokus på meritter og publiseringsaktivitet ved nyrekruttering.

FORSKNINGSMELDING 2015

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET

April 2016

Bakgrunn

Forskningsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av forskningsaktiviteten i 2015. Meldingen er utformet i samsvar med mal fra universitetsdirektøren.

Oppfølging av prioriteringer og planer og prioriteringer for 2016

Det samfunnsvitenskapelige fakultet vektlegger sterke fagmiljøer med solid disiplinforankring som forutsetning for faglig bredde og kvalitet. Bredde i tema og disipliner er en viktig forutsetning for å opprettholde høy kvalitet i forskningsvirksomheten. Evalueringen av utviklingsrelatert forskning ved UiB i 2014 viste stor aktivitet ved fakultetet. I 2015 har det pågått et omfattende arbeid for å avklare fremtidig organisering av dette forskningsfeltet ved UiB og våre fagmiljøer har deltatt aktivt i denne prosessen. Innen feltet klima og energiomstilling er aktiviteten sterkt økende og fakultetet ønsker å ta en ledende rolle innen denne satsingen ved UiB, og aktiviteten ble styrket i 2015.

Ved Institutt for sammenliknende politikk er *Digital Social Science Core Facility* (DIGSSCORE) en viktig satsing for fagmiljøene ved fakultetet. Dette er en nyskapende kjernefasilitet for digital samfunnsvitenskapelig forskning som vil bestå av *Medborgerpanelet* og *Medborgerlaben*, som samlet vil gi muligheter for betydningsfull og nyskapende forskning om samfunn, opinion og politikk. DIGSSCORE er en betydelig satsing på infrastruktur ved UiB.

Ved Institutt for økonomi er *Gruppe for trygdeøkonomi* finansiert av Norges forskningsråd. Denne gruppen ble evaluert i 2014 og fikk god omtale for høy faglig kvalitet. I 2015 ble finansieringen videreført gjennom en bevilgning fra Norges forskningsråd, men med redusert bevilgning i forhold til tidligere. Institutt for økonomi er involvert i *Bergen Center for Competition Law and Economics* (BECCLE) som ble evaluert i 2015 og fikk en positiv vurdering.

Prioritert forskningssamarbeid

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har som mål at fagmiljøene skal hevde seg internasjonalt og samarbeide med anerkjente forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Alle instituttene rapporterer om omfattende samarbeid med forskningsinstitusjoner i inn- og utland. Viktige eksterne samarbeidspartnere er Uni Research Rokkansenteret, Chr. Michelsens Institutt (CMI), Institutt for samfunnsforskning (ISF) og Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF). Institutt for sammenliknende politikk deltar aktivt i storsatsningen *Center for Law and Social Transformation* i samarbeid med CMI. *Media City Bergen*, som er under etablering, er en slagkraftig internasjonal satsing på forskning og innovasjon innen medie-, kultur- og teknologi. Instituttene vektlegger at internasjonalt samarbeid er svært viktig for forskningsaktiviteten.

Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Ved flere av instituttene er temabaserte forskningsgrupper et viktig virkemiddel for faglig utvikling. Noen institutter ser på gruppene som et strategisk virkemiddel. Andre institutter anser forskningsgruppene som et mer uformelt faglig fellesskap. Flere av instituttene har desentralisert driftsmidler til forskningsvirksomhet til forskningsgruppene. Ved Institutt for informasjons- og medievitenskap er forskningsgruppene en del av organisasjonsstrukturen og formalisert i instituttreglementet. Instituttene som har etablerte forskningsutvalg fremhever dette som viktig for organisering av forskningsaktiviteten.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger

Forskningen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er disiplinorientert og inngår i ulike fler- og tverrfaglige initiativer. Fagmiljøenes samarbeid på tvers av disiplinrens er en viktig forutsetning for å posisjonere seg for eksternt finansiert forskning. Ved Institutt for sosialantropologi er det EU-finansierte prosjektet *European Consortium for Pacific Studies* (ECOPAS) et godt eksempel på tverrfaglig forskning som også omfatter fagdisipliner utenfor fakultetet, blant annet samarbeid med klimaforskere ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Gjennom BECCLE er det etablert et nært faglig samarbeid mellom økonomer, jurister og statsvitere, så vel som Konkurransetilsynet.

Prioriterte investeringer i forskningsinfrastruktur

Ved Institutt for sammenliknende politikk er oppbyggingen av DIGSSCORE en svært viktig satsing på forskningsinfrastruktur. Institutt for informasjons- og medievitenskap har etablert infrastruktur for datastøttet forskning på medieinnhold. Gjennom planleggingen av Media City Bergen pågår det omfattende aktivitet i tilrettelegging av ny forskningsinfrastruktur. Ved Institutt for geografi er GIS-laben (geografiske informasjonssystemer) en viktig forskningsinfrastruktur.

Mobilisering for økt deltakelse i Horizon 2020 og ekstern finansiert virksomhet

Fakultetet oppnådde kr. 55 mill. i eksternfinansiert aktivitet mot et mål på kr. 52,7 mill. i 2015. Inntektene fra Norges forskningsråd var kr. 35 mill. mot et mål på kr. 36 mill. I 2015 ble det sendt 52 søknader til Norges forskningsråd. Av dette er 18 søknader til FRIPRO (17 FRIHUMSAM og 1 FRINATEK). Av disse var det fem søknader til TOPPFORSK-ordningen (Fellesløftet 2015). Et forskerprosjekt (Institutt for sammenliknende politikk) og en TOPPFORSK-søknad (Institutt for informasjons- og medievitenskap) fikk tildeling. Høsten 2015 ble det sendt fem SFF-søknader med prosjektledere ved fakultet. Dessverre gikk ingen av disse til andre evalueringsrunde. Fagmiljøene var også involvert i søknader koordinert av andre institusjoner, blant annet en søknad fra Norges handelshøgskole, *Centre for experimental research on Fairness, Inequality, Rationality* (FAIR). Denne søknaden som har et viktig bidrag fra DIGSSCORE gikk til andre runde i søknadsevalueringen.

Når det gjelder EU, har miljøene ved fakultetet spesielt fokus på å sende søknader til det europeiske forskningsrådet (ERC). I 2015 ble resultatet av ERC Advanced Grant søknadene sendt høsten 2014 kunngjort, og dessverre gikk ingen av våre to søknader til andre evalueringsrunde. I 2015 ble det sendt tre ERC-søknader, en til hver av ordningene *Starting Grant* (StG), *Consolidator Grant* (CoG) og *Advanced Grant* (AdG). Søknadene til StG og AdG gikk til andre evalueringsrunde, men oppnådde dessverre ikke finansiering. I 2015 startet fakultet arbeid med å identifisere aktuelle ERC Starting Grant kandidater med sikte på søknader om to-tre år.

Søknadsaktiviteten til *Societal Challenges* pillaren i Horizon 2020 i 2015 omfattet en søknad som koordinator og en søknad som partner, begge ved Institutt for sammenliknende politikk, men dessverre fikk ingen av disse finansiering. Med hensyn til oppnådde prosjekter i Horizon 2020 er Institutt for geografi og Institutt for økonomi partnere i Horizon 2020 prosjekter og Institutt for sosialantropologi har en post. doc stilling gjennom Marie Skłodowska-Curie actions (MSCA).

Instituttene peker på at det er viktig å øke antallet eksternt finansierte prosjekter. Til tross for generelt god søknadsaktivitet til de ulike finansieringskildene er suksessraten lav, både i Horizon 2020, Forskningsrådet og andre finansieringskilder. Flere av instituttene påpeker at det er behov for å tilrettelegge for prosjektutvikling. Institutt for sammenliknende politikk trekker frem omfattende internasjonal rekruttering som viktig for instituttets internasjonale nettverk og positivt for prosjektsamarbeid. Rekruttering av internasjonalt anerkjente forskere som professor II er et tiltak som flere av instituttene fremholder som viktig både for akademisk kvalitet og internasjonale nettverk. Fakultetet arbeider strategisk opp mot European Alliance for the Social Sciences and the Humanities (EASSH) og i forhold til å komme med innspill til fremtidige utlysninger i Horizon 2020.

Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Fakultetets publisasjonsaktivitet har hatt en betydelig vekst etter 2005. Antall publikasjoner vil variere fra år til år. For 2015 er det innført en ny beregningsmåte for publisasjonspoeng som gjør det vanskelig å sammenligne med tidligere år. Imidlertid viser en sammenlikning av gjennomsnitt antall publikasjoner for 2012-2014 med antall publikasjoner i 2015 to endringer: økning ved Institutt for sosialantropologi og nedgang ved Institutt for informasjons- og medievitenskap. Flere av instituttene har lokale incentiv-ordninger for å stimulere til publisering. Institutt for sammenliknende politikk trekker frem stimulering av høy vitenskapelig kvalitet og metodeutvikling som viktig for gode publikasjoner. Institutt for sosialantropologi har som del av arbeidet etter evalueringen av faget i 2011 inngått en avtale om en bokserie kalt «Radical Inquiries: Social and Anthropological Explorations for a Changing World» med Palgrave Macmillan. Som følge av denne avtalen vil det blir

utgitt én monografi og fire antologier med både redaktører fra instituttet og med tung deltagelse fra forfattere ved instituttet.

FORSKNINGSMELDING 2015

DET JURIDISKE FAKULTET

1. Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016.

Fakultetets strategi (2011-2015) er forlenget ut 1. halvår 2016. Parallelt er det nedsatt et arbeid med å utvikle en ny strategi for perioden 2016-2022. Den nye strategien vil legge seg tett opp til satsningene i universitetets strategi Hav-Liv-Samfunn. På forskningsfeltet vil dette særlig gjelde forventninger om mer eksternfinansiering av forskning og økt tverrfaglighet. Strategien skal presenteres i Fakultetsstyret 7. juni, og vil legge nye føringer på planer og prioriteringer for perioden 2016-2022.

2. Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv-lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Som en del av fakultetets samfunnsoppdrag, foreligger det konkrete planer om å etablere et forskningsmiljø knyttet til skatterett på Vestlandet. Dette er et rettsområde av vital samfunnsmessig betydning, og det er presserende behov for å bygge opp et akademisk fagmiljø. I samarbeid med NHH og Skatt vest, er målet å rekruttere til sammen tre ph.d.-stillinger i løpet av 2016/2017. Per dags dato er det sendt én søknad til NFRs program «offentlig ph.d.»

Prosjektet «Strafferettssystemets funksjonalitet». <http://www.uib.no/prosjekt/srf/23408/om-strafferettens-funksjonalitet#> er et prioritert forskningsprosjekt ved fakultetet. Her inngår samarbeid med sentrale aktører i strafferettspleien, som representanter fra Riksadvokaten, Justis- og beredskapsdepartementet og kriminalomsorgen, i tillegg til andre forskningsinstitusjoner i Norge og i Norden. Prosjektet avsluttes ved utgangen av 2017 og kan vise til omfattende resultater i form av publikasjoner.

Internasjonalt har fakultetet planer om å styrke samarbeidet med Kina, India, Nord-Amerika og Russland gjennom forskerutveksling, workshops, delegasjonsreiser og felles forskningsprosjekter. Blant annet arbeider fakultetet for å etablere et kinesisk-europeisk forskningsprosjekt om rettssikkerhet og uavhengige domstoler. Når det gjelder samarbeidet med Kina, ønsker fakultetet å tilby kortere seminar om aktuelle rettslige problemstillinger for næringslivsaktører som har eller planlegger aktivitet i Kina.

Gjennom eksternfinansierte prosjekter pågår det samarbeid med flere forskningsmiljø i Norden og Europa, Nord-Amerika, i tillegg til Sør-Afrika.

3. Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging.

Forskergruppene spiller en sentral rolle i fagmiljøene ved fakultetet. Fakultetet er organisert i 13 forskergrupper, og hver av gruppene ledes av en forskergruppeleder. I 2013 ble det innført en ordning med personlige driftsmidler til forskergruppelederne. Denne ordningen fortsetter i 2016. I tillegg videreføres det en ordning med vit.ass.-ressurser på 30 timer til hver enkelt forskergruppe. I retningslinjer for forskergruppene fra 2013, skal forskergruppen evalueres i 2017. Forskergruppene er organisert rundt de faglige disiplinene, men ivaretar i mindre grad eksterne forventninger om tverrfaglighet, samfunnsutfordringer, internasjonalisering og innovasjon. Det foreligger ingen planer om å endre den overliggende strukturen til forskergruppene, men fakultetets påbegynte strategiprosess har avdekket et behov for å vurdere om det er behov for å bygge inn supplerende og mer fleksible organisasjonselementer i strukturen.

4. Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsninger (pågående og planlagte), samt oppfølging av fagevalueringer fra 2014.

Landslovsprosjektet 2014-2024 har som overordnet mål å utforske Kong Magnus VI Landslov av 1274 for å gi ny kunnskap og nye perspektiv til denne. Prosjektet er flerfaglig med forankring i filologi, arkeologi, historie, filosofi, statsrett og retts historie. Delprosjektet «Tekst- og disposisjonsvarianter i Landslova av 1274», drevet i samarbeid med Nasjonalbiblioteket, skal etter planen avsluttes ved utgangen av 2016. Når det gjelder delprosjektet «Miserabiles personae» i samarbeid med Stavanger Museum/Barnemuseet, er planen at dette skal resultere i en utstilling i Stavanger i oktober. Prosjektet planlegger å søke finansiering fra Forskningsrådets satsing på forskningsinfrastruktur (INFRASTRUKTUR) og Fri prosjektstøtte (FRIPRO) i 2016.

Ett av de prioriterte forskningssamarbeidene ved fakultetet er Senter for konkurransepolitikk (BECCLC – Bergen Center for Competition Law and Economics, <http://becclc.no/>). Senteret er et samarbeid med Institutt for økonomi (UiB), NHH og Det juridiske fakultet, med tette faglige kontakter til Konkurransetilsynet, SNF, CMI og UiO. Senteret ble evaluert av UiB 2015 og besluttet videreført i den neste femårsperioden.

Flere av de eksternfinansierte prosjektene har også samarbeid med samfunnsvitenskapelige fag, biologi og medisin.

Den siste fagevalueringen av rettsvitenskap var i 2009.

5. Prioriterte investeringer i forskningsinfrastruktur (oppgraderinger/nyinvesteringer) og tiltak for optimalisert utnyttelse og tilgjengeliggjøring av infrastrukturer for interne og eksterne brukere.

Relevant forskningslitteratur er den fremste infrastrukturen for forskerne, og fakultetet støtter regelmessig biblioteket med midler til bokkjøp for å vedlikeholde og styrke denne ressursen.

Dragefjellet lærings- og formidlingssenter er Det juridiske fakultets senter for utvikling av digital undervisning og forskningsformidling <http://www.uib.no/df>. Læringscenteret fortsetter som i 2015, med omfattende produksjon av videoer som formidler forskningen ved fakultetet, både gjennom opptak fra symposier, seminarer og konferanser, men også med egne tilrettelagte produksjoner om særskilte forskningsprosjekter m.m.. Det gjøres også oppdrag for andre enheter ved UiB, mot betaling. Avhengig av disputasdeltakernes godkjenning, er det planlagt å filme disputaser i 2016.

6. Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i HORIZON2020 og annen ekstern finansiert virksomhet.

Prodekan for forskning og representanter fra Forsknings- og stabsseksjonen har etablert en «task-force-gruppe» som arbeider med å mobilisere fagmiljøene til å posisjonere seg mot relevante forskningsprogram og utlysninger fra eksterne kilder som Forskningsrådet, HORIZON2020, Bergens forskningsstiftelse m.m.. Målet for gruppen er å i) studere alle forskningsutlysninger som kan være aktuelle for de ulike fagmiljøene på fakultetet, ii) ta direkte kontakt med de aktuelle fagmiljøene for å legge planer for mulige søknader og iii), bistå fagmiljøene med søknadsskriving og oppsett av budsjett. Dersom prosjektet blir finansiert, bistår Forsknings- og stabsseksjonen prosjektlederne med kontraktsinngåelse, økonomi/regnskap, ansettelse, avviksbehandling, samt fremdrifts- og sluttrapportering. Fakultetet har som mål å bidra med minst én søknad til alle relevante program i regi av Norges forskningsråd, og delta i minst en søknad mot HORIZON2020.

7. Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II.

Det er ikke iverksatt særskilte tiltak i 2016 for å styrke den vitenskapelige publiseringen ved fakultetet. Imidlertid ligger det en implisitt forventning om at alle i den vitenskapelige staben over tid skal og bør bidra i den rettsvitenskapelige diskursen ved å publisere artikler i fagfelleverderte tidsskrifter, antologier og monografier. For publisering på engelsk og andre ikke-skandinaviske språk, stiller fakultetet opp med nødvendig språkvask. I 2014 ble det satt publiseringsrekord ved fakultetet, og det ble produsert flere publiseringspoeng per forsker enn ved noen av de andre fakultetene ved UiB (2,2 poeng per førstestilling/1,4 poeng per vitenskapelig stilling inkl ph.d.-er).

Forskningsmelding for 2015, Det psykologiske fakultet

Arbeidet med fakultetets nye strategiplan legger til grunn at fakultetet skal stimulere fagmiljøene til grunnleggende nysgjerrighetsdrevet forskning og videreutvikling av de fagdisipliner som er representert ved fakultetet.

Oppfølging av prioriteringer omtalt for 2014 og planer og prioriteringer for 2016

I tråd med våre prioriteringer, har vi sterkt fokus på å søke eksterne forskningsmidler, styrke internasjonal publisering og rekruttere fast vitenskapelige ansatte. I meldingsåret har fakultetet fortsatt å stimulere til søknadsaktivitet og tverrfaglig samarbeid, lagt til rette for utvikling av god forskningsledelse og styrket våre forskningsmiljø inn mot det internasjonale toppsjiktet. Det nasjonale programmet for yngre forskningsledere som er initiert av og koordineres fra vårt fakultet, er en viktig del av vår langsiktige satsning på kvalitet i forskning. Fakultetet kan skilte med nær 50 prosent kvinneandel i professorstaben. Sammenligner vi oss med snittprosenten for de andre fakultetene ved UiB, ligger den på omtrent halvparten av hva tilfellet er ved vårt fakultet.

I fakultetets arbeid for å videreutvikle egne fagområder gjennom samarbeid, har vi blitt en sterk aktør innenfor den planlagte Helseklyngen ved Universitetet i Bergen. Tett integrasjon mellom praksisfeltet og forskning/utdanning er en suksess for de kliniske sykehusmiljøene og UiB, og Helseklyngen blir en møtearena for studenter og ansatte i forskningsinstitusjoner og kommunehelsetjenesten og på tvers av utdanningene.

Prioritert forsknings samarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og

Det psykologiske fakultet har langsiktig samarbeid med andre fakulteter ved UiB, samfunns- og næringsliv i regionen og andre universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter både nasjonalt og internasjonalt. Vi ser det som særlig viktig å styrke aktiviteten inn mot forskningsbasert innovasjon og ønsker derfor å utvikle samarbeidet med Bergen Teknologioverføring (BTO). Våre fagmiljø driver i dag forskning med relevans for klinikk, forebyggende helsearbeid, skole og næringsliv.

Fakultetet har i løpet av 2015 styrket samarbeidet med alle helseforetakene i Helse Vest gjennom gjensidig forpliktende avtaler. Flere av våre forskningsmiljø har også samarbeid forankret i intensjonsavtaler med flere tilgrensende helseinstitusjoner.

I tråd med dette er det lyst ut stipendiatstillinger i Dobbelkompetanse i psykologi (DK) ved alle de regionale helseforetakene i Helse Vest. Fakultetet viderefører det nasjonale sekretariatet for ordningen og ønsker å utvikle den ytterligere inn mot kommune, førstelinje og samhandlingsreformen. Et eksempel på slikt samarbeid er OCD-prosjektet ledet av professor Gerd Kvale. Her er det utviklet en ny intensivbehandling som kan kurere angst og tvangslidelser på fire dager. Dette ble kåret til årets nyvinning av psykologiforbundet i 2015.

Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

I 2015 har vi fortsatt hatt fokus på strategisk forskningsledelse. Det psykologiske fakultet har i samarbeid med psykologimiljøene ved UiT, NTNU og UiO videreført det nasjonale lederutviklingsprogrammet for yngre forskningsledere. Vi registrerer at denne satsningen styrker kullenes utvikling av gode forskningsnettverk og prosjekter som når opp i konkurransen om eksterne

forskningsmidler. I løpet av høsten skal tredje runde settes i gang, og samarbeidende institusjoner har inngått enda mer forpliktende samarbeid om ordningen.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsninger

En høyt prioritert oppgave i fakultetet er tverrfaglige satsinger innenfor utviklingsforskning, marin/maritim forskning, miljørelatert forskning, rus og psykisk helse, samt forebyggende helsearbeid. Satsningen på Helseklynge er et eksempel på et tverrfaglig initiativ. SLATE-prosjektet (Senter for læringsanalyse) er et annet eksempel på tverrfaglig samarbeid, der alle fakultetene ved UiB er involvert. I tillegg følger vi opp fellessatsinger med jus knyttet til barnevern, konfliktmøling, og retts- og fengselspsykologi. Klima- og miljøforskning ved UiB kan utvikles gjennom tverrfaglig samarbeid. Et eksempel er forskningssamarbeid med finansiering gjennom Akademiaavtalen som UiB har med Statoil (Pathways to energy transition). Fakultetet har også forskningsprosjekt knyttet til transportsikkerhet på sjøen, i samarbeid med Statoil.

Prioriterte investeringer i forskningsinfrastruktur

Det psykologiske fakultet har over flere år bygget opp en laboratorievirksomhet knyttet opp mot hjerneavbildning, kognitive funksjoner, søvnregistrering og sosialpsykologiske eksperimenter. Vår hensikt er å styrke forskningsaktiviteten gjennom økt bruk av forskningsinfrastruktur. Det arbeides også med å oppdatere digital teknologi i forskning og undervisning. En videreutvikling av tidligere innsendt søknad om infrastruktur (NFR) knyttet til søvnforskning er under arbeid. I vårt fokus på større datainnsamlinger (surveys), sikker lagring av forskningsdata og bearbeiding av store data, har vi tilsatt en person på fakultetsnivå som har et særlig ansvar inn mot dette.

Arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon 2020 og annen eksternfinansiert virksomhet

Store deler av fakultetets forskning baserer seg på ekstern finansiering. Som et resultat av økt søknadsaktivitet og mer spisset søknadsstøtte viser våre oversikter at en større bredde av våre fagmiljø i 2015 har lyktes med å hente inn ekstern finansiering. Dette ser vi på som svært gledelig. Fakultetet har de siste årene satt av midler i budsjettet til søknadsstøtte og dette har blitt videreført også i 2016.

I 2015 sendte Det psykologiske fakultet 66 søknader til eksterne finansieringskilder enten som partner eller koordinator. *Horisont 2020* (9 søknader, inkl. tenders og COST), NFR (35 søknader) og andre kilder (22 søknader). Av antall søknader var tilslaget 11% på EU-søknader, 11% på NFR-søknader og 64% på andre kilder.

Av større søknader er det sendt én SFF søknad som fakultetet koordinerer (ved prof. Stefan Koelsch: Affective Sciences). Denne har ikke gått videre i søknadsprosessen. I tillegg er våre fagmiljø deltakere i to andre SFF-søknader. Den ene søknaden er knyttet til musikkterapi, og koordinert av Uni Research. Den andre har gått videre til andre søknadsrunde og er koordinert av Det humanistiske fakultet. Tema er *Early Human Behaviour* (EHB).

Her er noen eksempler på at fakultetet har fått uttelling for en langsiktig prioritering av arbeid rettet mot faglig utvikling og styrking av våre fagmiljø. Større tildelinger i 2015:

- KDs satsning på eliteforskning (IBMP): ansettelse av professor Stefan Koelsch, forsker Sebastian Jentschke og førsteamanuensis Frank Larøi.
- BFS: tildelt Marco Hirnstein (IBMP).
- Tildeling fra KD: Senter for læringsanalyse (SLATE). Tverrfaglig senter som koordineres ved Det psykologiske fakultet. Senteret ledes av Prof. Barbara Wasson.

I tillegg har fakultetets forskere sendt flere søknader som ble sendt i 2015, der tildelingen ikke ble klar før i 2016: Professor Kenneth Hugdahl, IBMP utarbeidet en ERC-søknad. Han fikk nylig tildelt midler som et ERC-Advanced Grant for andre gang. Tema: Perception of voices that do not exist: Tracking the temporal signatures of auditory hallucinations. Videre ble det sendt fem Toppforsk-søknader til NFR. Her ble én av dem innvilget: From mechanisms and moderators to problem treatment, prosjektleder er Ståle Einarsen (ISP). HEMIL-senteret ved prof. Torill Bogsnes Larsen har fått tildelt en søknad til Kunnskapsdepartementet: Drømmeskolen. Tema er bedre gjennomføring i videregående skole. Videre har prof. Gisela Böhm, i samarbeid med prof. Kjersti Fløttum og prof. Eystein Jansen, fått tildelt midler fra Akademiaavtalen. De er i prosess med å videreutvikle hver sin opprinnelige søknad til et felles prosjekt: Pathways to energy transitions.

Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Fakultetets publikasjonsaktivitet har hatt en betydelig vekst i løpet av perioden 2005 til 2012 (61 %) og trenden de siste årene viser at vi har lagt oss på et stabilt publiseringsnivå på rundt 190 publikasjonspoeng. I 2014 hadde imidlertid fakultetet en nedgang til 161 publikasjonspoeng. Dette tilsvarer en nedgang på 15,4% sammenlignet med året før. Årsaken til dette kan være en kombinasjon av økt medforfatterskap, økt publisering i kanaler på nivå 2 framfor nivå 1, og økt publisering i antologier fremfor tidsskrifter eller bøker. Nivå 2-publisering ligger i 2014 på 22%, litt under UiB-gjennomsnitt (Kilde: UiBs publiseringsstatistikk 2005 – 2014). Fakultetet vil følge denne utviklingen i samarbeid med fagmiljøene. Publiseringstall for 2015 er ikke publisert enda.

Universitetsmuseet

**Utdannings-, forskerutdannings- og forskningsmelding
2015**

Universitetsmuseet har i 2015 brukt krefter på å få implementert omstillingsprosessen, vedtatt av Universitetsstyrets 24.09.2014 med virkning fra 01.01.2015. Her ble også museets måldokument tatt til etterretning.

Omstillingsprosessen resulterte i en ny organisering av museets virksomhet. Et vesentlig ledd i denne var introduksjonen av to nye sentrale lederstillinger som avdelingssjefer (instituttstyrere SKO 1475) for henholdsvis Avdeling for kulturhistorie og Avdeling for naturhistorie. Det har vist seg vanskelig å få besatt disse stillingene. På Naturhistorisk avdeling, har det ikke lyktes, på Kulturhistorisk avdeling lyktes det, men vedkommende går fra 1. august 2016 over i annen stilling ved UiB. Dessuten har det vist seg vanskelig å få besatt en sentral stilling som leder for Seksjon for hagene og Arboretet. Også her fikk vi omsider besatt stillingen, men vedkommende går etter alt å dømme over i annen stilling ved UiB innen tiltredelsen hos oss.

De strategiske fora har vært i arbeid, unntatt Forum for undervisning. Ellers har omstillingen trådt i kraft, særlig merkbart ved Kulturhistorisk avdeling der seksjonene er på plass og operative.

For øvrig vil den nye organisasjonsstrukturen i samsvar med UiB-styrets vedtak 24.09.2014 bli evaluert ved utgangen av 2016.

Utdanningsmelding

Som kjent driver Universitetsmuseet ikke utdanning av studenter, det er en sak for fakultetene. Likevel definerte museet i måldokumentet i 2014 at å bidra til forskningsbasert undervisning ved UiB er en del av det museet gjør. UM har i løpet av 2015 drøftet dette med rektoratet og vil sammen med angjeldende fakulteter i løpet av 2016 sette opp avtaleverk om hvilken undervisning UM kan bidra med, i hvilke formater, i hvilket omfang, og hvordan innsatsen skal betales.

Imidlertid er det ikke slik at UMs ansatte ikke allerede gir undervisning, det gjelder innen kulturfagene, men især innen naturfagene, i det tverrfaglige mellom kultur og natur, og først og fremst i systematikk og taksonomi – et omfang som i 2015 nærmet seg to årsverk. Ved all den undervisning/veiledning som gis av UM ligger studie- og eksamensadministrasjonen ved fakultetene. UM er av den oppfatning at slik bør det også være fremover. På samme måte har UM heller ingen forestillinger om at ikke studiepoeng skal gå til fakultetene.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i utdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016

Det strategiske forum for undervisning vil bli gitt i oppdrag å drøfte, samt komme med forslag om, hvordan og i hvilket omfang Universitetsmuseet skal engasjere seg i EVU aktiviteter. Strategisk forum for utdanning ble oppnevnt 11.02.2015 og ble gitt i oppdrag å drøfte flg. hovedspørsmål slik at Universitetsmuseet kan gå i meningsfylt dialog med fakultetene: Hvilke undervisningsformer og -formater ønsker UM å kunne tilby? Hvordan bør UM kompenseres når våre ansatte deltar i undervisning og veiledning på master og PhD nivå? Hvordan bør RBO fordeles knyttet til produksjon av studiepoeng og grader? I hvilket omfang må våre ansatte kunne ha innflytelse på studieprogrammer m.m.? Finnes det krediteringsspørsmål som må løses? Denne drøftelsen er ennå ikke avsluttet, men vil bli det i 2016. Det har i 2015 vært et innledende møte med viserektor for utdanning om dette, og saken blir nå håndtert som en forhandlingssak mellom UM og de respektive fakulteter/institutter.

Studiekvalitets- eller læringsmiljøtiltak fakultetet har hatt særlig oppmerksomhet om i 2015

Ikke aktuelt.

Utfordringer i studiekvalitets- eller læringsmiljøarbeidet i 2015

Ikke aktuelt.

Studieprogramevalueringer. Gjennomføring i 2015 og planer for 2016

Ikke aktuelt.

Planer for utvikling av studietilbudet, opprettinger/nedlegginger av studieprogram, vurdering av robusthet i fagmiljøet og fordeling av studieplasser for 2016

Ved natur ble nye studietilbud utviklet i 2014 og to nye emner, hver på 10stp, ble undervist i ved Institutt for biologi i 2015. Som følge av arbeidet i forum for undervisning og i samarbeid med de relevante institutt vil studietilbudet videreutvikles i 2015.

Aktivitet i etter- og videreutdanning. Status i 2015 og planer for 2016

Et annet spørsmål av betydning blir hvorvidt Universitetsmuseet kan engasjere seg i EVU aktivitet. I 2015 gjennomførte Botanisk hage heldags lærerkurs i regi av Skolelaboratoriet med 27 deltakere. I tillegg var det forelesning i byen dagen før som introduksjon. UMs eventuelle EVU-aktivitet vil bli vurdert igjen i 2016 som del av arbeidet i Strategisk forum for undervisning.

Forskerutdanningsmelding

Universitetsmuseet har åtte stipendiatstillinger, stillinger der hovedveileder er ansatt ved museet, men der doktorgradene avlegges ved de respektive fakultetene. Som et hovedtrekk

beholder avdelingene for kultur og natur «sine» PhD-stillinger når deres studenter har disputert. De lyses ut i samsvar med strategiske satsinger ved avdelingene.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskerutdanningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016

Universitetsmuseet vil arbeide for at stipendiater innen antropologi skal få best mulige vilkår når det gjelder mulighetene for langvarige feltopphold. Det har vært en forbedring at stipendiatene fra og med 2015-budsjettet innen natur nå får bedre rammetilskudd, men UM ser fremdeles ikke rasjonaliteten i at våre stipendiater innen naturfag får mindre enn MN fakultetets. En ønsker å øke gjennomstrømmingen fra dagens 70 %. Det er også ønskelig å øke antallet stipendiater knyttet til UM fra 8 til 10. For øvrig omtales stipendiatene i den forskningsstrategiske planen 2016-22 som er under utarbeiding våren 2016.

Forholdet mellom forskerutdanning og forskningsatsninger ved fakultetet – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak

Det er en prioritert oppgave å sikre at museets stipendiater integreres mest mulig i de ansattes vitenskapelige nettverk. UM er dessuten aktivt inne i den nordiske forskerskolen for biosystematikk (ForBio) og for arkeologi (Dialogues of the Past). Landets universitetsmuseer driver disse to forskerskolene. De ble høsten 2015 klart at begge kan drives videre. Museets stipendiater har også vært knyttet til nettverk innen forskningsatsingen på universitetsmuseene, Forskning i Fellesskap (FiF), der dette sammenfaller med museets forskningsatsninger. FiF ble avsluttet med utgangen av 2015. For øvrig organiseres PhD-studentene gjennom de relevante instituttene. Museets rolle er hovedveiledning og integrasjon av doktorgradsstudentene i faglig arbeid og der det er mulig i internasjonale forskernettverk.

Gjennomstrømning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for å forbedre denne

Universitetsmuseet legger forholdene til rette for at stipendiatene skal kunne fullføre innen normert tid. Museets stipendiater fullfører, men i de fleste tilfeller noe etter normert tid. I snitt er gjennomstrømningsprosenten på ca. 70 %. Stipendiater får beholde arbeidsplass og rettigheter også etter utløpt ansettelsesperiode for å holde kontakten med fagmiljøet og kunne fullføre. Tettere oppfølging av avdelingsleder i forhold til veileder/stipendiat vil være et tiltak for å forbedre gjennomstrømningen. UMs forskningstrategi vil sette opp som resultatmål at gjennomstrømningen i planperioden økes til 85 %.

Underkjenning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak for å holde antallet nede (hvor mange 1. gangs underkjenninger, hvor mange 2. gangsunderkjenninger)

Universitetsmuseet har ikke i 2015 hatt noen underkjenning av doktorgradsarbeider.

Veilederopplæring – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak

Alle i vitenskapelige stillinger ved Universitetsmuseet har gjennomgått kurs i pedagogisk basiskompetanse. Det ønskes at de også får tilbud om veilederopplæring i tilknytning til kursing som foregår ved relevante fakulteter.

Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak

Universitetsmuseets PhD-studenter deltar i opplegg utformet ved de respektive fakultetene. En av oppgavene til museets veiledere er i høyest mulig grad å integrere doktorgradsstudentene i de ansattes nasjonale og internasjonale nettverk og nettverksaktiviteter.

Forskningsmelding

Universitetsmuseet arbeider nå med å ferdigstille en forskningstrategisk plan for perioden 2016-22. Den ventes vedtatt før sommerferien 2016.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2014 og planer og prioriteringer for 2016

Det arbeides på Universitetsmuseets forskningsstrategi med henblikk på å kunne få en slik vedtatt av museets styre innen sommeren 2016. Strategisk forum for forskning har gitt et grunnlagsdokument som så har resultert i et utkast fra direktøren. Dette utkastet har vært drøftet i avdelingene og i styret, og en endelig versjon vil da ventelig kunne vedtas på UM-styrets møte medio juni 2016.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt

I 2015 har en fortsatt arbeidet med FiF, Forskning i fellesskap, en satsing med alle landets universitetsmuseer finansiert av KD gjennom NFR. Dette omfatter især arkeologi (samt tilgrensende fagområder som paleobiologi og geologi) og den nordiske forskerskolen i biosystematikk (ForBio). Det samme gjelder NorBOL-prosjektet (Norwegian Barcode of Life 2014-2018). Prosjektet handler om DNA-strekkoding av norsk flora og fauna, og er et samarbeid mellom norske forskningsinstitusjoner.

Det ble presentert en god EU-søknad, SEARCH, som ikke fikk bevilgning, men som etablerte et konsortium sammensatt av europeiske museer og universiteter som inngår i museets nettverk.

Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Det har vist seg vanskelig å få ansatt de to avdelingssjefene for henholdsvis kultur og natur. Så vanskelig at en er tvunget til å vurdere grep som kan endre dette. Fra 1. juni 2015 har vi hatt en avdelingsleder på kultur, mens vi så langt har måttet konstituere ledere på natur. Avdelingslederen på kultur går imidlertid over i annen stilling ved UiB fra 1. august 2016. Avlastningen av vitenskapelig personale på kultur når det gjelder samlingsforvaltning må synes som forventet å ha frigjort ressurser til forskning. Endelig vil integreringen av den lovpålagte utgravningsvirksomheten kunne føre til øket arkeologisk forskning basert på felldata og dokumentasjon. Omorganiseringen hadde slik integrasjon som intensjon, men

det må tas ytterligere grep for at dette skal skje. Her arbeides det med et styringsdokument som ventes vedtatt i juni 2016.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte)

Universitetsmuseet trapper opp satsingen på eksternfinansiert prosjektvirksomhet (EU, NFR, Artsdatabanken osv.). Prosjekter gir forsknings samarbeid med institusjoner i både inn- og utland. Universitetsmuseet har særlige relasjoner til f. eks. ulike universiteter eller museer, men det henger sammen med enkeltforskeres nettverk, institusjonelt har UM innen forskning bare samarbeid de samarbeidspartnere som til enhver tid mobiliseres, enten av enkeltforskere eller knyttet til konsortier av ulike art i prosjektvirksomheten. Universitetsmuseets tverrfaglige virksomhet finner sted i forbindelse med prosjektforberedelser og i den tverrvitenskapelige behandlingen av funn fra utgravningsvirksomheten.

Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

I 2014 var Universitetsmuseet ikke lenger den enheten ved UiB med høyest publiseringspoengscore pr. vitenskapelig årsverk. Dessuten var museet svakt representert i 2013-2014 når det gjelder publisering på nivå.

Publisering ved UM 2015 NSD/DBH pr. 1. okt. 2015

	Sum publiseringspoeng	Sum UFF-årsverk	Sum publ.poeng per UFF-årsverk	Publisering nivå 1	Publisering nivå 2
Universitetsmuseet i Bergen	64,11	37,50	1,71	76,6 %	23,4 %
Sentraladministrasjon	2,60				
Kulturhistorie ¹	16,83	15,00	1,12		
Naturhistorie	44,68	22,50	1,99		

Publisering 2013-15 NSD/DBH pr. 1. okt. 2015

	2013	2014	2015 ²	VT, NTNU 2015	KHM/NHM, UiO 2015	Mus, UiT, 2015	AMS, UiS 2015
Publ. pr. UFFverk UM	1,3	0,8	1,71	1,55	1,16 / 1,67	1,65	0,8
Publisering på nivå 2, UM, i %	13	10	23,4	19	11	11	
Snitt UiB pr. UFFverk	1,0		1,51				
Snitt UiB nivå 2 i %	18	20	25,5	14,6	13,5 / 23,6	17,5	22,6

¹ Datagrunnlaget forteller NSD at 15,93 poeng i tillegg til spesifiserte tall for avdelingene er publisert ved en av de to. De er her lagt til etter omtrentlig forholdstall, 5,93 til kultur og 10 til natur.

² Poeng telles etter ny modell i 2015.

Det er gledelig at publiseringsstatistikken for 2015 gir helt annerledes positive tall for universitetsmuseet som igjen ligger høyest av alle landets universitetsmuseer – også når det gjelder publisering på nivå 2. Når det gjelder UiB, ligger UM på førsteplassen sammen med Psykologisk fakultet. Her vil fakultetenes størrelse selvsagt også spille en rolle.

Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon2020 og annen eksternt finansiert virksomhet

Universitetsmuseet vil øke porteføljen av eksterntfinansiert prosjektvirksomhet. En søknad til Horizon 2020 der museet hadde koordinatørrollen ble sendt inn til fristen 28. mai (SEARCH), men den ble tross i god skåre ikke tildelt midler fra EU. prosjektet (Jellyconnect) på et formidlingsprosjekt ble levert inn på høstparten, også her med et internasjonalt konsortium koordinert fra UM. Det arbeides på å få UMs fagmiljøer til å engasjere seg sterkere i eksternt finansiert prosjektvirksomhet. Den eksterntfinansierte utgravningsvirksomheten i medfør av Kulturminneloven med forskrifter fakturerte i 2015 vel 36 mill kr.

Museet har de senere årene hatt økt fokus på marin forskning og har inngått omfattende samarbeidsavtaler med Havforskningsinstituttet for å øke den eksternt finansierte virksomheten. En av Universitetsmuseets oppgaver er å forvalte og forske på samlinger som dokumenterer artsmangfold. Museet kan derfor være en sentral aktør i innhenting av eksterne prosjekt gjennom Artsdatabanken. Museet har vært og er aktiv søker om midler, og også her er virksomheten stigende. Museet vil i sterkere grad enn til nå kreve at vitenskapelig ansatte utvikler nasjonale og internasjonale forskningsprosjekt – ikke minst i tilknytning til de store mengder materiale som samles inn gjennom ulike forvaltningsprosjekter.

UM-ansattes deltakelse i eksternt finansierte prosjekter (finansieringskilde med uthevet skrift).

Artsdatabanken: 1) Insects from Rich Fens in Hedmark, Western Norway. 2) Norwegian Marine Amphipoda. **EEA grants:** 1) Museikon, a new icon museum in Alba Iulia, Transilvania. 2) Culture and Nature in Transilvania: Past and Future in Romania. 3) Images of Cultural Diversity and Heritage; Film festival and Conference, Poland. 4) Medieval textiles and their restoration, Prague. **ERC:** Egalitarianism: Forms, Processes, Comparisons. **GBIF:** Tilrettelegging og kvalitetssikring av artsdata. **GBIF-NTNU:** Pollenanalyse, Ørlandet. **Leverhulme Trust:** The origins of Sea Fishing in Northern Europe. **NFD-KLD:** Mareano. **NFR:** 1) Activism, Inequality and Security in the Olympic city of Rio de Janeiro, Brazil. 2) Ritual Intersections in a Mixed, panoptic, neighbourhood, India. 3) Global Moments in the Levant; Processes Towards Political Economies in the Levant in the 5th and 4th Millenia BC – a Comparative Approach. 4) Trade and Landuse in Palmyra and the Surrounding Territory. Joint Syrian-Norwegian Survey Between Palmyra and Isriyé (Seriane). 5) Human, Agricultural and Climatic Impact on Ecological Rules: Macro-Ecological Analysis of Paleobiological Datasets (HACIER). 6) Studier I rosefamilien. **NFR-KHM:** Pioneers of North West Europe. **NFR-Artsdatabanken:** NorBOL, Norwegian Barcode of Life. **Norsk inst. for skog og landskap:** 1) Tulipan. 2) Historiske planter. **NUFU:** 1) Traditions and Archaeology in Eastern Zimbabwe. 2) Lower Jordan River Basin Programme. **UiO (KHM, CEES m.m.):** 1) Religion and Money: Economy of Salvation in the Middle Ages. 2) Hunn prosjektet, et utgravningsprosjekt i Østfold. 3) Gokstad revitalized. Tracking Viking-assisted Dispersal of Biodiversity Using Ancient DNA. 4) Vassdragsarkeologi – Vinstra-vassdraget.

Oppfølging av fagevalueringer fra 2014

Ved en inkurie ble museets aktivitet knyttet til marin forskning ikke omfattet av evalueringen av marin forskning ved UiB som forelå ultimo 2014.

Robusthet

UM har enkelte fagfelt der kvaliteten for så vidt er høy, men der en må vurdere miljøet som lite robust. Det gjelder fagområder med ganske få knyttet til dem, slik som kunst- og kultur samt antropologi ved Kulturturhistorisk avdeling, og paleobotanikk og geologi ved Naturhistorisk avdeling.